

Denna växelverkan mellan norr och söder, som pågår oavbrutet genom århundraden, leder slutligen därefter, att de relativt djupaste depressionerna komma att ligga i öknens norra del och att floden och sjön med nödvändighet *måste* återvända till sina gamla, förut torra bäddar, medan den sydgående delen av Tarimloppet sinar och den södra sjön, Kara-koschun, därför hastigt torkar ut sedan den kraftiga avdunstningen icke ersättes av nytt tillflöde.

Denna teori är ingen "esprit d'escalier", uppkonstruerad på grund av senare skenbart nyckfulla rörelser hos den vandrande sjön. Den uppgjordes åren 1900 och 1901 i Kuruk-darias torra bädd, under nivelleringen och vid stranden av Kara-koschun. Den återfinnes i min bok "Asien, tusen mil på okända vägar", II, sid. 188 (Stockholm 1903), där det bland annat heter:

"Under de sista årtiondena, eller alltsedan Prschevalskijs tid, har Kara-koschun visat tydliga tendenser att torka ut. Träskan växer igen och krympa ihop år från år. Jag är livligt övertygad om att vi, efter ett antal år, skola återfinna sjön på den plats, där den enligt kinesiska uppgifter fordom hade sin plats och där Richthofen på ett skarpsinnigt sätt teoretiskt bevisat att den verkligen legat... För dessa nivåförändringar, som dikteras av rent mekaniska och lokalt atmosfäriska kraftlagar, måste den sjö, som utgör Tarimsystemets slutreservoar, vara ytterst känslig. Av fysiska nödvändighetsskäl måste det slutligen gå därefter, att vattnet så att säga rinner över och uppsöker relativt lägre depressioner. Vegetationen och det animala livet såväl som fiskarefolket och dess luftiga hyddor följa med till de nya stränderna, och den gamla sjön torkar ut. I en framtid återupprepas samma fenomen i omvänd